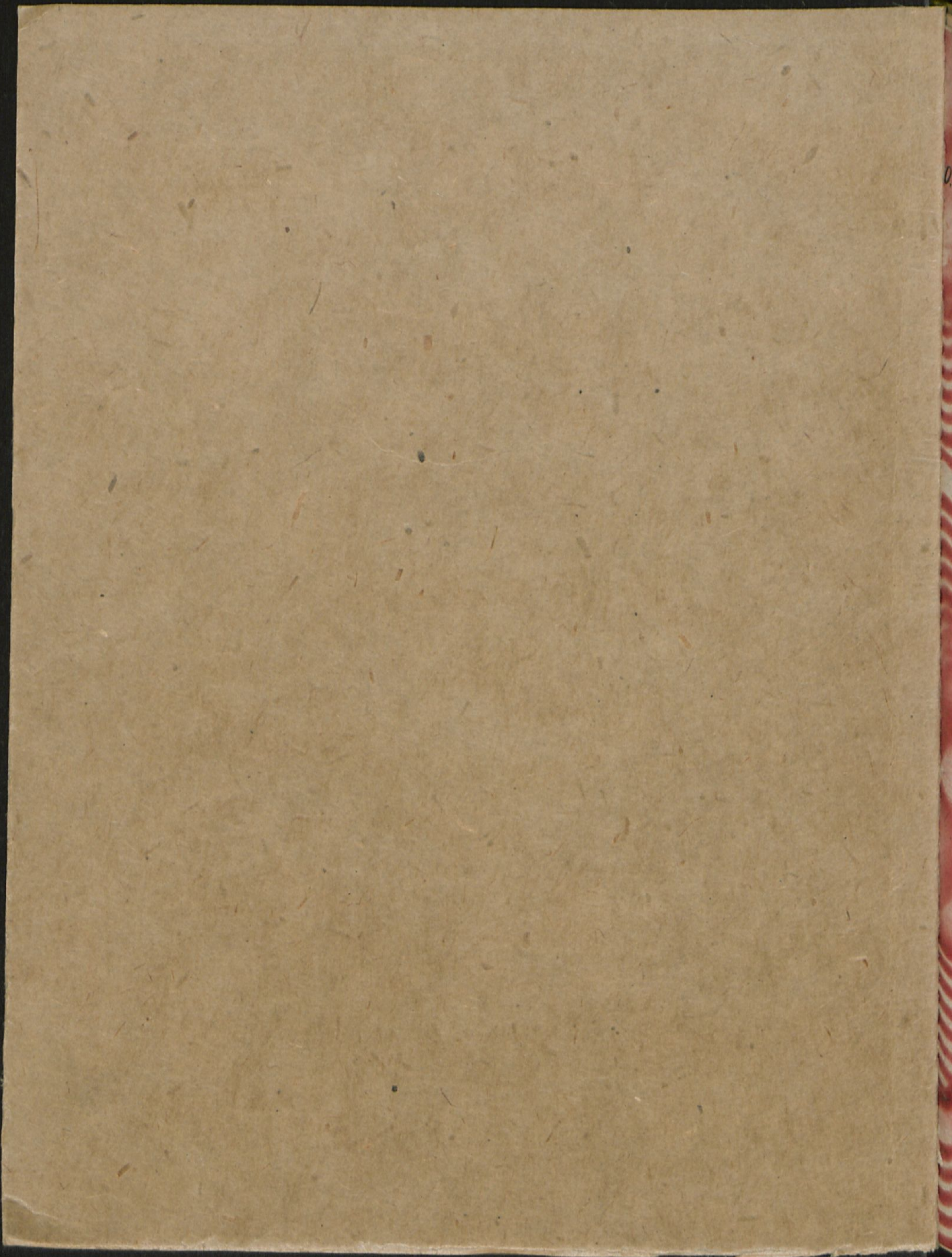

V
g
403

QK 198. (40)

6.1520

Vg
403

Joannis Eckii

pro Hieronymo Em^o

ser contra malefanam Luteri Ve
nationem responsio,

SOLI DEO GLORIA,

1520

IN NOMINE DOMINI IESU REVEREN-
dissimo Dño / dño **Ioanni de Schleynitz** insignis
ecclesie **Misne** ep̄o dignissimo, domino suo
colēdo **Ioan. Eckius** salutem optat
in **Domino Iesu,**

Sacrum concilium **Elibitanum**, salubriter cōstituit
ne episcopi, præbiteri vel diaconi venent: quod in
decretalibus subinscriptiōe **Aureliane** concilij res
narratur. **Et S. Augustinus** artē venatoriam dicit
neglissimā: & **Bern. Hiero.** super psal. lxxx. **Esau** venator erat
qm̄ peccator erat: & penitus non inuenim⁹ in scripturis sanctis
sanctū aliquem venatorē: piscatores inuenimus sanctos: quorū
sum ista attinet. Reuerende præsul, quod **Martinus Lutterus**,
& sacerdos & **Theologus**, & monachus. Venatorē agit: et mis-
te quidē esset si feras. apros, ceruos, aut hinnulos insectaret psal-
tus, nemora, cāpos apricos: hominē venat in fontē. **Hiero.** Em-
ser integritate prudentia: et eruditione cōspicū. in ecclesia dei. **U-**
lū quoq; venatur non clamoris canibus: non cupidis molloſſis
sed infelicibus scriptis. maledico ore. impudenti calumnia. nug-
gis. gerris. mēdacijs. ac alijs hm̄i generis teterrimis monstris.
His em̄ artibus. detractiōe. maledicentia. & ledorijs. magnum
sibi nomen parare nititur **Lutterus** religionis. & professiōis sue
immemor. Quæris autē **Dignissime** antistes quæ causa **Lutero**
fuit **Theoninū** dentem exacuendi in meum sacerdotem. hones-
tate & grauitate morū spectabilem. **Dicam:** Vicini tui scismas-
tici & hæretici **Boemi** (de fidelib⁹ omni laude dignissimis non
loquor) rati se patronum inuenisse erratuū: publicas preculas
deo porrexerunt pro **Lutero**: vt victor euaderet cōtra me in di-
sputatiōe **Lipse**. at deus peccatores non exaudiuit: sub miserūt
etiā aliquos suæ farinae homines / qui disputationi **Lipsensi** in-
teresset. **Dixerat Luterus.** aliquos articulos **Hussiticos** esse chris-
tianissimos & euangelicos. agentibus iniquissimis adulatori-
bus a concilio **Constantien** condemnatos: reueritus autē **Emse**

Scilia.

Augu.

Hiero.

Mos

Lutteri

rus / ne heretici et scismatici fidelibus insultarent: et de tanto patre
no gratularentur: epistolam ad Catholicam ecclesiam Prageni Administratore
destinavit: quo vir bonus. et veritatis fidei nostrae con
munionis assertor fidissimus / haberet quo fratres consolaretur
& erigeret: ac vanos triumphos scismaticorum comprimeret.
Tanta autem gravitate et modestia scripsit Emserus: ut nullus vir
bonus et prudens. huiusmodi descriptionem improbare possit: et
de quo Lutterus: si animarum salutem quaereret. sicuti plures mit
tit in interitum. maximas deberet agere gratias. Sed impaciens fra
ter solita maledicentia percitus biliose nimis in eum scripsit / et in
tragedias duxit ac in fabulas. Aegocerotus illius venando impu
dentissime. contra fraternam dilectionem: fidem quoque nostram
Boemis irrisui exponens: et cum aliqui Vuittenburgeni morda
cissime scribant siquidem tela habent tincta veneno: tamen semp
dicunt. Noli me tangere: nec in minimo atrectari volunt: cum
autem plerumque mordax ille cuculatus: et me venari studeat: mo
do haberet canes / quibus me capere posset: vestigia enim mea asse
qui nequit: cogitavi hanc Lutteri venationem destruere. et illum
suis cassibus. plagis. et rictibus irretire. sperans in eo / qui libera
bit nos de laqueo venantium. et a verbo aspero. ¶ Nam quod pri
mo miratur Emserium factum patronum. Lutteri excusantem illum con
tra quam Eckius inter disputandum eum inculpauerit. Boemicae fa
ctionis patronum. At non egit hoc sua epistola Emserus: neque
enim ita curat vaniloquum monachum: sed de catholicis Boemis sol
licitus contra scismaticos explicat illum improbasse Boemorum
ab ecclesia Rom. recessum: fidei ergo patrociniatus est Emserus
non Lutero quare Ioabo non erat comperandus: et omnino in
tollerabilis est comparatio: quod ob tam grauem. synceram. et chris
tianam epistolam. Iudae proditori. sacerdotem tam innocentem
ac integrum assimilare audet: et quod pro bono fidei / quod pro
solatio fidelium quod pro scismatis et erroris extinctione scri
psit in miliciam christianam iuratus: hoc cuculla illa tabifico li
uore ascribit inuidiae Emseri / qui ob odium Lutteri / animam
diabolo consecrauerit: quid non audet effrenis monachus. Ne

Emse
rus cur
scripsit

Causa
scubedi

Psalm.

Lutero
maledi
ctus con
paratio

¶ A ij

Aegoceros
Emseri.

Eckio
querit.

Christus
regnat

Lutter
Catholicus
dictus ab
Emsero.

mini profecto nocere voluit **Emser** epistola illa: sed prodesse fidelibus: & tam acerbe in eū inuehitur **Bardocuculla**: vt **Lucianus** omnino superare contendat. **Nugat** dein more suo satis hysterionice **Luterus** quod **Emser** **Aegocerota** suū sine feno fecit & quod in stēmate non est integer: quæ mimus quilibet supers cuiusq; principis insignibus lutere posset: tamen crede mihi lutere et ipse fenum in cornu gerit: vbi opus est. ¶ Porro fingit se herere inter saxum & sacrum: quē diu tamē scylla et charibdi absorptum scio: male formidans. ne **Eckio** veritatis catholicæ patrono lampada tradat: deus dei: vt aliquādo: iudiciū foelicis studiū parrhisini prodeat: quo ille non **Eckio** (quod gloriam meā non querā) sed veritati herbam porrigat: & simplices christianos seducere. & erroribus implere desinat. At vnum feliū dominum & caput. sibi arrogans vt christus meus viuit et regnat & hoc quidem verum: sed apertius sentiet eum viuere & regnare: cum eum pro tot heresibus & scandalis in ecclesia ortis. ac pueris doctrinis (nisi resipuerit) puniet & huius insanæ venationis ac maledicē audet **Luterus** **Christum** autorem cōstituisse: quasi mititatis magister docuerit vnq; tam effrenem maledicētam: ac perfricatam detractionem. ¶ Primū dicit mi **Emser** dissimulo blandiloquia tua. oscula ischariothica: vbi & mendaciter audet mihi iponere: quod verba sacra scripturæ **Lipsiæ** non adduxerim: nec adducta tractare nouerim: at edita olim disputatio. fidissimis notarijs excepta. & foelicis studiū parrhisini iudicium manifestabit quam falsum dixerit arrogās frater: postea arguit **Emserum** q; lutherum dicens catholicum / nolit dogmata **Lutterana** probari **Boemis**. obijciens illud puerorum partibus ex puris: laruaalem autem syllogismū sibi fingit venator: vt liberius in **Emserum** inuehatur. At candidus lector satis aperte ex epistola **Emseri** intelligit. eum noluisse vt hæretici insultando fidelibus. gloriantur se habere **Lutterum** catholicorum doctorem: patronum factionis suæ: ideo citat. quam constanter hoc **Luterus** lipsiæ negauerit. ¶ Imponit dein pro lidio lapide haberi ab **Emsero**: quidquid

Boemis placet / hoc hæreticum esse : sic mendacijs suis inuertit
& corrumpit verba sacerdotis dei luterus : sic & sacras tractat
litteras : nuquam hoc in epistola dixit **E**mser : sed somnium
est luteri : vt procacitate maiori : in fontem calumniari posset sic **Quod**
fimbrias dilatat gloriosus **T**rafo : & popularem aurem captat **hussite**
scimus nullum esse tam impotentis animi : tam ve erronei : cui **placet**
non & plurima bona placeant vti **E**mser & **B**edam ad hoc in-
ducit q̄re **B**ard⁹ monachus nō hoc **E**ckianę dicat esse dialectice
aut emseranę, sed dicat esse delirij luterani & mendacijs : istis ras-
tionibus non pugnamus : sed istas fingit ineptias : & nobis im-
ponit : quo doctus videatur nos vero rudiusculi . **Q**uare inane
est quod garris cur non & iudeorum dicatur patronus . **E**go
hic **L**utero respondeo : quod si inuenirem ipsum dicere aliquos
articulos iudeorum ab ecclesia damnatos, esse catholicos : ego
æque dicerem eum iudeorum patronum : sicut **B**ohemorum : **Paul⁹**
frustra ergo arundinem ventilat vel omne boemorum placitū **ad Ro.**
esse hæreticū : vel omne quod eis displicet catholicum : cum nul-
lus id dare possit / nisi trunco insensatior . sicut lutter⁹ est . **Q**uod
ex diuersis mundi partibus littere . ad eum veniunt . insignem ei
us temeritatem adiurantes : ne palinodiam recinat : quam bene-
faciant errorum patroni ipsi viderint : non enim solum qui mas-
la faciunt : sed etiam qui consentiūt faciētibus morte digni sunt .
Vnde non sola suspitione motus fuit **E**mser ad scribēdum : sed
rei euidencia : & quia notorium erat publicas præculas pro lu-
tero fieri / notoriū & euidens est : quomō gloriati sunt super lu-
tero / notorium est quō luttero litteras congratulatorias mise-
runt : taceat ergo rabula / exclamare nihili **Theologos suspitio-** **In lib-**
ne & timore pugnare contra hæreticos : talem prædam venator **ro Ge .**
ille robustus **N**emroth (id est animarum deceptor dicit glosa
interlinearis **Gen. x.**) sibi pro libito fingit : venetur ergo hirco-
ceruos & figmenta sua . **D**enuo falsum est quod **Theologi duo-** **Cur le-**
bus locis vtantur argumentando . s . placitum & displicitum he **tentur**
reticorum : sed quod tumide nimis ac supbe irreligiosus mona- **hussite .**
chus in disputatione lipfica dixit . aliquos articulos **Hussiticos**

// A iij

**Dogm
ata er
ronea
Lutteri**

Psal.

a sacro vniuersali **C**onstancien: concilio dānatos esse chrīanissi
mos et euāgelicos hanc sacrilegam vocem et diabolicā patroci
nari erroribus hereticorū: hanc eis placere. super ea gloriari. in
sultare per eam catholicis quis fidelis non intelligit. **H**oc nos
docuit **G**rammaticæ **T**heologie doctor / cum noua sua **T**heo
logia **L**utterus: ille est verus **T**heologus & solus **E**ckius et alij
sunt nihili **T**heologi. **Q**uod rursus nugatur **B**ardocucula / me
in anem sciētia scripturarum: more suo facit / id est hystrionico
quasi tribus septimanis: non aliud adduxerim argumentum:
quam ex **H**ussiticis articulis: hanc calumniosam stropham be
ne intelligunt domini **L**ipseñ / et omnes futuri disputationis les
ctores. **¶** Deinde **M**olossum emittit subdolos venator qua
si scripserit **D**ominus. **E**mser. vel intellexerint / eum nō damna
re dogmata **L**uteri / sed q̄ **B**oemis erronea dogmata placent:
quorum autorem falso putent ipsi luterum. qd' etsi in epistola il
la nuncq̄ fecerit. **D**o. **E**mser: sit ita vt somniauit **L**uterus in stras
mine: sed cornutū videam⁹ cornuti venatoris dilemma: cū ppo
nat / q̄si **E**mser voluerit alia dogmata placuisse **B**oemis q̄ que
in libris suis legerint: q̄si iste libros vnq̄ ediderit q̄ sermūculos
incoctos et erroneos ad plebeculā seducendā inuulgauit tñ hoc
Em. in ep̄la nullibi affirmat: sed luter. p̄ asserto assumpsit vt iter
haberet mentiendi (hui venandi dicere volui) ad cornutum ar
gumentum. **Q**uod si mea dogmata ait **L**utterus / probarent: et
Emser iam falso eos probasse garriat: quia **B**oemorum recu
sauerit patrociniū: hinc sequi. vel. **D**o. **E**mserum falsum dice
re: vel **L**uterum reuocasse dicta sua. **A**t ait **D**avid. **C**ornua pec
catorum confringam: et exaltabuntur cornua iusti: capricor
nus igitur venatoris robusti confringatur: nam. **D**o. **E**mser cer
te non mentitur: sed videat **L**utterus. an non mentiatur: negat
se **B**oemorum patronum: et tamen articulos **H**ussiticos damna
tissimos. dicit et scribit esse christianissimos: hoc quod toties re
petit blasphemio ore. adhuc audet hic scribere perfricatæ fron
tis monachus. impudenter a me sibi obiectum quod illa hereti
cis **H**ussitis patrocinent. **V**n̄ quæ ponit: velle sua dicta place

re et Boemis Turcis et Iudeis: in hoc utiq; placet his: dum Ro:
contemnis pont. et ei sacrificulum æquas sacerdotem: sed quæ
laus Luttere. placuisse malis: quid hic facies / si etiã diabolo be-
ne places: et leoni circummeunti / quærenti quem deuoret. At ali-
ud cornu erigit: quod faciat bellũ aduersus sanctos / velut apud
Danielem. Si Boemi inquit mecum sentiunt / recte sentiunt: at
contra ego dico / si Boemi tecum sentiunt / sentiunt sicut sunt:
nisi neget mihi & Boemos esse hæreticos: sicut audio eum et
hoc venenum effundere cum suo Philippo Melanchtone. Er-
go citra hæresis crimen est / non credere characterem / trans-
substantiationem et similia: ita disputant Vvittenbergæ: quare
apud eos non est hæreticus: etiam si in venerabili sacramento al-
taris dicat se panem materiale passum comedere. Vnde ille
pidus venator insulse commiscet articulos Boemicos Catholi-
cos: et abiectos ac damnatos. Vnde certum est ipsos se iactasse
quod habeant in his articulis: in quibus ab ecclesia catholica dis-
sident Lutherum patronum: et reuera est Hussiticissim⁹. Nec est
opus. D. Emser mutuo accipiat memoriã Eckianam: vt argu-
menti suscepti / memor esse possit: qui ingenio. eruditione et me-
moria plurimum valet: vti tu deo amantissime præsul Ioannes
testis es: qui in expedita oratiõẽ die consecrationis tuæ / memo-
riam suam: ostendit. Quod si etiam Eckius tm̃ memorie quan-
tum omnino habet collega Luteri Carolstadi⁹ Emsero mutuo
daret: tamen adhuc Lutero memoria non cederet: sed gloria et
honor sit auctori nature. ¶ Quod porro somniator fingit / non
ille de quo patriarchæ dicunt ecce somniator venit: sed de quo
domin⁹ ait. nõ audias verba somniatoris illius: quasi. D. Emser
voluerit. Boemos iactare aliena dogmata & suos errores no-
mine Luteri: hoc ego in epistola non lego: et q̃s iactantiã Lute-
ri nõ detestetur / cum multos dicit christianissimos Gallos. Ita-
los. Anglos. Germanos. Hispanos iactare dogmata sua: quid
si mul⁹ mulũ scabit? quid si similes habent labra lactucas. Ego cõ-
tra optie præsul spõdeo me disputaturũ cõtra errores Lutera-
nos: vel in studio Romano. Neapolitano. Bononiensi. Parrhi-

Dan.

Non
hæresis
absq;
hæresi.
negari.
transub-
stantia-
tionem

Hussi-
tæ pa-
tronus

memo-
ria Car-
olsta-
di.

Gene.
Deut.

Eckio
exhibi-
tio con-
tra erro-
res Lu-
teranos.

Dispu- **as.** **fino.** Tolasano **L**uonienſi . **C**olonienſi : aut **V**ienenſi : habeat
 optionem **L**utterus : mō illic ſtatim feratur iudicium ubi erim⁹
 auditi. **S**i ſuccubuero . porrigam herbam & lampada . & expēs
 ſas luttero iudicio eorūdem refartiam . **V**ictus autē lutterus . ſo
 lum errores reuocet / ſcandala in eccleſia dei non faciat : & po
 pulum dei ſeducere deſinat : ita regia via venabor cum **L**uttero
 vt ſi forte venatio leonis (iuxta **H**iere vaticinium) ſit onager
 hæremita : in heremō dicere oportebat : & ſic liquetū fiet : quis
 ſit filius & dux tenebrarum . **V**enator noſter alios canes emit
 tit : quia **B**oemi ſciſmatici publica deo fecerint & quotidiana li
 cet pphana ſacra pro luthero : quando cōtra me certauit **L**ipſiæ :
Catho **V**era hæc ſunt & certiffima & quamuis dolose diſſimulet **L**u
 lic⁹ di : **terus** : hæc tamen bene nouit : quare in dubie **B**oemi ſentiūt cū
 ci de di **l**uttero in propoſitiōibus lipſiæ diſputatis : quis hoc vel **C**hore
 gnatur **bo** ſtultior ignorat . **C**ulpat itaq; **E**mſerum non debuiſſe eum
Lutter **C**atholicum ſcripſiſſe . **S**i indignè ſers **L**utere catholicum no
 ab **E**m **men** : ſtatim tibi nomen conueniens & quod tuis meritis reſpō
 ſero . **deat** dabimus & te nominabim⁹ . **H**uſſitam : **E**s ne iam condie
 gno nomine baptifatus ſed quid in hoc peccauit . **D** . **E**mſer qui
 non dixit te nullos habere articulos dānatos **H**uſſiticos : effluit
 enim illa in te putredo & ſanies **H**uſſitica : ſed hoc boemis obſe
 cit : quod tu ſaltem ore (in corde forte aliter ſentis) dixiſti . non
 placere tibi **B**oemos recedere ab unitate eccleſiæ : & in hoc eos
 malefacere . **Q**uod ſi omnino . **D**o . **E**mſer in corde exiſtimat te
 hæreticū eſſe per hanc dextram tibi iuro . eum non procul eſſe a
 vero : nihilominus ſcripto ſecutus eſt tenorem verborum tuorū
 quibus te negaſti boemorum patronū : tu vero reputa apud te
Lutere : & interia venationem tuam venenatam omitte : an iſta
 verba prius ſint tibi nata in corde vel in ore : **S**ic tu eris vir **L**u
 tere . qui ex eodem fonte hauris dulce & amarum **E**mſerum di
 cit ſuum eſſe ruffinum : ſic **L**uterus vult ſe facere **H**ieronymum
 faciat ſi velit ſe regem fabarū : ruffinus fuit magna pars docto
 rum eccleſiæ . ait **G**ennadius : licet **H**ierony . cum **I**oanne **P**ico ei
 ſemper preferam . **S**atis tamē hic liquet **E**mſerum deſenſum nec

Lutere
 vult eſſe
 ſe **H**ier
 ony .

sibi contra dicere: ut ridiculus cuculus hic eum laribus pugnat. **N**on
Boemos somnarios infectatus est. **D. Emser:** sed eos qui ro: ad
 uersantur ecclesiae. scismaticos: et hereticos: nisi **L**utterus impu-
 detur dicat: totam ecclesiam esse somniatricem. **S**ed qua ca-
 ptiose & sophistice assumit, ac si **D. Emser** arbitretur dogma-
 ta **L**utterana esse vera: quos hic ait cauillos: quibus vincitur re-
 ticulis: ubi vnq; ipse dixit dogmata tua esse vera: credo interro-
 gat? qui sentiret ex sententia de tuis peruersis doctrinis: statim
 iudicaret pro sua eruditione: eas esse sacrilegas & damnabiles:
Miranda ergo est cuculle istius insania, cum dicit inueniri nos
 mendaciter & inique boemos prohereticis habuisse: mendax er-
 go erit totus **C**hristianos orbis & viri catholici in **B**oemia: qui
 alios prohereticis habent. **D**esinat igitur **L**uterus ipse mendacii
 virum integrum & eruditum **E**mserum accusare: cum eum nulli-
 us omnino mendacii pudeat: neq; em clam scripsit / ut aues ce-
 li portarent ad ipsum vocem eius: cum per calcographi praelum
 fecerit epistolam per mille exemplaria diuulgari: quare non ar-
 roget sibi nouus propheta: qd' dominus ei dederit scire discretio-
 nem spirituum sensum **C**hristi & profunda dei. **Q**uis enim nouit
 sensum domini: aut quis eius consiliarius fuit: lex & prophete
 vsq; ad **I**oannem: arbitror **L**uterum suis tetrus & monstrosis do-
 ctrinis citius penetraturum profunda inferni: quam agnoscere
 discretionem spirituum & profunda dei.
Dum **E**mser autoritate **B**eda' asseruit haereticos vera falsis mi-
 stere: quod & **A**ugustinus. **H**ierony. & **G**reg. & ita **I**oan. **H**us.
 damnate memoriae aliqua vera dixerat: insurgit **L**uterus quasi
 contra sacrum constancien' concilium dixerit, aliquos articulos
Hussiticos male esse damnatos: sed ostendat ubi **D. Emser** vn-
 quam hoc dixerit: ubi aduersatus fuerit sacro concilio. **A**rbitra-
 tur ne alios similis esse pertinacis & proteruis: uti ipse est: qui
 sanctos patres. **R**o. pont. decreta sacrorum conciliorum cano-
 nes ta' libere: **I**mmo tam temere neget. **S**ed quod ad me attinet:
 duo mendaciter mihi imponit: primum quod **N**icenum con-
 cilium contempserim. **I**n quo mihi apertissime iniuriatur: q' in

Ruffin
nis se
nad. pi
cus.

Luttee
 prophe
 ta.

Beda.
Augu.
Hiero.

nicena
concilii

B

exceptis pernotarios notum est & nouit tota **L**ipsia: qd toto di
 sputationis cursu, non modo nullam negauerim concilium vel
Ecki⁹ contempserim: sed nec vllum doctorem sanctum negauerim:
venera **A**ge iam quis in maiori p̄tio habet ecclesiasticos doctores. **A**n
tur ec= **L**utterus / qui tam temere eos negat: & suam sententiã antiquis
clesia = sanctis preponit cōtra. **S. Clemētis** vltimū canonem: **A**n **Ecki=**
sticos. us, qui eorum suspicit dicta / eorum veneratur autoritatem: quã
qs con uis me non pretereat posse aliquem sanctum doctorem negari
temnit qñ ali j plures ei resistunt etce. **A**lterū qd dicit me magistrū spi
Lutter ritussancti factum aliter declarasse concilium cōstancien: quod
clēmēs est falsissimum: cum articuli per me aducti sint clari et aperti:
Luteri nec credo lutterum vnquã vidisse declarationem p̄ deputatos
sciētiaz a cōcilio factam super articulos: sicut ego vidi et legi: **I**ta em̄ so
 let lutterus plus ramis q̄ radicibus inherere. **D**ein nouerit **L**u
hen. terus & hoc in triplo plures errores **H**us. & **H**ieronymi. fuisse
Pyro. agitados & ventilatos in concilio, tū solum .xxx. fuisse condē
Articu natos / vt patet in actis **H**einrici de **P**yro. **S**icut **I**oan. **V**uickleff
li vuick solū .45. articuli fuerunt damnati cum tamē agitati essent .223
leff. articuli prius **O**xonię condemnati in **A**nglia: quorum omniū
Cōstā copiam habeo penes me: **S**ed parat sibi virgã qua vapulabit lu
ci, cōci terus: si declarassem etiã concilij articulum. tunc ait me factum
lium. magistrum spiritussancti. **D**as ergo sicut merito credere debes
 cōciliū a spiritussancto **C**onstantiæ rectū: **C**ur ergo audes ar
 ticulos ibi condemnatos spiritussancto rectore, dicere (diabo
 lo instigatore) esse christianissimos & euangelicos. quę te cor
 ripit **H**eriny: quę agitant furie: quę te inflauit maledicendi li
 bido: **D**e scriptis vtriusq̄ presens iudicabit seculū, feliciter pos
 teritas: cum iam propediem ibit in lucē liber noster de prima
 tu. **S** Petri: frascas luteranas quaternionum in dies video in cu
Frigi = culis myropolarum absumi. **S**ed grāmatici **T**heologi pulchrã
da lut = videamus dialecticam. **M**e asseris catholicum: ideo necesse est
terilla dogmata simul catholica asseres: quod si **C**ypriano accomoda
tio. ueris. videbit quã lacere & inualide arguetur. **C**yprianus mar
Cipri. tyr catholicus fuit: tamen dogma suū de rebaptisandis baptisandis

tis ab hæreticis non statues catholicū. **Quod .D. Emser** nimis
 credulus dolosis verbis luteri: cū exponit se nō asserere sua / pas
 ratum si meliora doceantur: recantare: hoc scriptis potestatus
 est: hoc voce dixit: qua protestatione arbitratus est. **D. Emser**
 eū adhuc catholicū dicēdū: etiā si peruerfa essent eius dogmata
 sicut. **Bern. Augu. Cyprianū** excusat aduers^o donatistas de ba
 ptismo li. ij. sed hebetē vide **Reuerēde** præsul luteranā intelligen
 tiā: dū. **D. Emf.** narrasset publica deo supplicia: q̄tidianaq̄ (licet
 p̄phana) p̄ luterō **Boemos** sacra fecisse: excandescit p̄ solito fu
 rore luterus: obiurgans quo pro veritate sacra prophana dicat
 aut pro mēdacis dicat sacra facta: ignorat grammaticę **Theo**
 logie doctor / quō in omni secta sacra facere dicantur execratiss
 simi: dein hereticos sacra facere catholicus oīs nouit q̄a celebrāt
 cōficiunt baptisant &c. Ista sacra tñ p̄phana sunt: qm̄ dñs p̄ pro
 phetā ait **Maledicā** bñdictionib⁹ vestris. Verba sūt clara et sin
 cera. **D. Emser:** que a deo tāta calūnia corrūpit & puertit luter⁹
 vt inuidiē suę & libidini maledicēdi satisfaceret. ¶ **Quod** porro
 iactat se luterus, sacra se facere pro **Eckio**, et **Emsero**: precepit
Christ⁹ / nesciat sinistra tua qd̄ faciat dextera: & hic iactat se p̄fe
 ctum qd̄ sacra faciat p̄ inimicis: diligenter inq̄siui lipsię: an lu
 ter⁹ celebraret missā: qm̄ magna occurrebāt festa: nō potui cer
 tiori fieri / qd̄ semel celebrasset trib⁹ istis septimanis: quamuis in
 hoc plus eū laudari: si sn̄iam pastoris. **D. Leonis** x timens absti
 nuerit: oro ego tm̄ ne sacra luteri mihi noceāt: quō oremus p̄ in
 uicē / nouit scrutator cordiū de⁹. Sed vult luterus sacra fieri p̄ er
 roribus suis etiā a **Turca**: q̄les sunt it̄cessores / tales doct̄rie. s.
 erroneę. spurcę temerarie. scādaloſę et hererice. **Gloriosus** thras
 so sacrileg⁹ venator iactat se cepisse molloſſis **Aegocerota** olim
Albanis canib⁹ (q̄s ferocissimos tradūt hystorie) insectandū: si
 perrexerit: venator ille adhuc spirās minarū, aut hyrcoceru⁹ fa
 ctus. cornu in nare gestat. **Qui** timeat cedat: imodestīā suam &
 om̄e vir⁹ suū euomit luterana malignitas volēs **Aegocerota** no
 strū: capere. euiscerare. et glubire. **D. Emf.** vt est ifolida **Theolo**
 gia egregie doct⁹ / in eplā p̄gredit̄ rotundis q̄busdā rōib⁹ suade

Augu.

**Malac
ch.
Iactā
tia lute
ri.
Math**

**Luttes
laudās
dus.**

// B ij

Deut. re et euincere, primatū esse iure diuino in ecclesia: quia in synagoga fuerit ut de Aaron liquet: quae ratio in libro nostro de primatu Petri satis instructa certamen ingreditur: quare non est opus ut ei iuncte. modo subsidiaria auxilia committamur. De mola superiori et inferiori arbitror. **D.** Emser secutus glos. interlineare quae timorem ait significari mola inferiori vetus autem lex, lex fuit timoris: plura memini me legisse super ea: sed hac diecula et venator cum canibus suis mordacibus omnino capiendus est. Et reuera otiosa fuit: maximis oneribus pregrauiata. synagoga ad ecclesiam et sponsam christi comparata: vnde recte voluit. **D.** Emser sicut Aaron fuit cunctis sacerdotibus prelatus: ita maiori in ecclesia debet esse summus sacerdos alijs prelatus: at vnde Lutero in mentem venit inuidia adsorpto. ut incuset Emserum / quasi nouum sacerdotem non preferat veteri plenitudinem signo veritatem figurae: cum somnia ista & portenta malorum: apud eum non legantur: sed ex morbido & pestifero capite Lutherus pro suo arbitrio haec finxit. Vnde quia primatus sacerdotum fuit in figura in signo: sit & in veritate et in plenitudine: ad hoc nihil dicit Lutherus nisi quod cauillos, ledoria, & portenta verborum extraria adfert: ut veritatem eludat: ut suae stulticiae & amentiae similes. vanitatis poculo inebriet. Haec tota ratio cur fugiat iudicium: timet enim ne vafriciae. techne. & imposturae eius in lucem veniant iudicatae: quas iam nequiter regit multiloquentia: cauillis et scurrilibus dictis. **Notissima** fuit nobis apostoli sententia Christum esse verum summum pontificem. **Aaronem** umbram: at haec promouent institutum. **D.** Emseri: quod si in umbra fuerit primatus. sit et in veritate: quod ad pompam attinet vestium: est omnino extrarium: quomodo vestes praeciosae a sacerdotibus haberi possunt: certe in cultu diuino non improbo. **Sed** Gordium nodum necit hypocrita: quia in veteri testamento vnus fuerit sum, sacerdos: iam sint duo: quia Christus & eius vicarius: ita perpetuo delirio insanit Lutherus: quasi dominus & vicarius pro duobus computarentur. Et omnino non impedit: est ebrius stus caput nostrum: sed oportet: ut sit aliquod nobiscum conuersans: ad quod possit fieri sensibilis fidelium cursus. Vnde perdidisti

ssime calumniatur luterus nouus Theologos, quia fastidient fi-
lium dei sanctum habere pro monarcha. Nullus enim vnquā
fuit Theologus: qui sic fastidiret, vt mendaciorum artifex eis
imponit. ¶ Addit præterea argumentum dignum Luttterano
ingenio: noui em̄ probe hominē: hmōi em̄ sophismatib⁹ se & ali
os sibi placentes seducit: impossibile est inquit vt totius orbis
populi ex Roma petant ep̄os confirmari: luterus oīm stultissime
quis ita desipuit vnquam. vt diceret iure diuino omnes ep̄os de
bere cōfirmari e Roma ad intelligētiam luteranam: at hoc saxū
in libro de primatu Petri voluimus: vbi nemias luteranas ma-
gnifice tractamus: ¶ Nonachus hellebero dignus, simili sem-
per perpetuo furit infania. D. Emser dixit papā tam sacrorum
conciliorum interpretatione / quā voce Christi: pasce oues me-
as, totus furit Luterus & insanit, egreferens / quia cōcilium ius
diuinum facere nequeat: at non dixit Emser / cōcilium fecit
se ius diuinum: sed quia sacrum conciliū declarauit hoc esse de iure
diuino: sic sacrum concilium Nicenum declarauit oumusian.
in deitate cōtra perfidū Arrium: non fecit oumusian: ideo do-
ctissime. D. Emser cum concilia dixisset declarasse monarchiā
esse de iure diuino: mox subiunxit ius diuinum. pasce oues me-
as: at de illo plura in libro nostro de primatu .S. Petri: ideo sub
fannationes luteranas et sinistras: ac oībus Archiep̄is et ep̄is de
tractorias interpretatōes: nō prosequor: qd̄ illic pro meritis so-
phismata & cauillos eius tracto: Optarem tñ dignissime præ-
sul Ioan. vos oēs deo amabilissimos ep̄iscopos, tantā curā regis-
minis spiritualis gerere: vt frontofus monachus infulam ponti-
ficalem tyrannidis vel otij infimulare non possit. Videbit tamē
luterus insignem eius inscitiam, in libro de primatu .S. Petri: et
si deus ei meliorem dederit spiritum. penitebit eum maledicens-
tiæ: procacitatis, errorum, farraginis verborum. ¶ Pergit ma-
lesanus venator ex mure facere Elephantem, ex prærancida in-
quam sua ratiuncula / q̄ ecclesia Christi post eius passionē fue-
rit. xx. annis ante Ro. ecc. at de hoc i libro de primatu petri: vbi
primū falsitas assūpti detegit: & dein fragilitas ratiōis tota des-

Conci-
lia pro
papa.

Nice-
num.

B iij

insula.
Hussiti
ca icō-
Bustibi
lis.

Psalm

Luc.

Arrius

Hiero.

nudat in cineres redigēda : nisi forte vt in insula Hussitica, ita pre-
stigijs sit cincta. vt ab igne cremari non possit. **S. D.** Emserum
grauiter obiurgat. velut sibi cōtradicentē: dū primatū Petri di-
cite esse iuris diuini: & tñ lento passu res humanæ incedāt: at des-
pone hebetudinē capitis tui deraſe frater: nō existimas dignita-
tem pōtificiam romanā esse humanā rē: et tñ iure diuino stabili-
tam hanc potestātē: an ista inter se dissident factōr satorq; malo-
rū: profecta res est hūana hęc potestas / ad hominū salutē pti-
net a deo autem largita est hmōi p̄latio: Indigne fert hystrico
sus venator. **D.** Emserū attulisse exemplū de latrone sero p̄ni-
tente. quasi nō appositissimū sit exemplū / dum quid ostensuri
sumus mora temporis / nō deterius fieri: vñ Cayphas et Balaā
exēpla terribilia sunt luterō / qui ita veritati p̄ spiritū sanctum in
sacris scripturis. et sanctis concilijs reuelate. tanta singularita-
te & obstinatione restitit: vt de vinea sua dñs dicere possit in lu-
terum / singularis ferus depastusest eam. **S.** Semper sibi similis
luterus / hoc quoq; falso imponit. **D.** Emsero / quod primatus
Petri ociosus fuerit. xx. annis: quod ille nunquā dixit: sed p̄po-
suit. non obesse Ro. ecclesiæ si. xx. annis Petrus remoratus fue-
rit hanc p̄lationē ei dare: at per hoc quis nisi demēs inferet pri-
matum Petri ob id fuisse otiosum: cū & Hierosolimis et antio-
chiæ eo vsus sit: de quo in libro de primatu Petri: **A**t ruinosum
subdit fundamentū. quod et lipsiæ nō verebañ adducere: qa san-
ctus Petrus se mitti. sicut inferior. passus est act. viij. **H**oc erat
fundamentū p̄fidissimi Arrii. filiū esse minorē patre / qa a patre
missus erat: **S**ic inualidū querit p̄fidiū / quia Petrus rationem
reddiderit **A**ct. x. quasi p̄latus ad vitandū scādālū facti sui ra-
tionē reddere nō teneat: sic lacerat scripturam sacrā / grāmaticę
Theologiæ doctor: **S**ic tertio falsarius noster corrumpit sacrā
scripturā: dū blasphemē audet asserere sententiā suam Iacobi au-
toritate mutatā aut cōfirmatā: nā quilibet grāmatic⁹ etiā Theo-
logus intelligit nihil imutatū de sententia Petri: ideo Bene dixit
Hiero. Petrū fuisse principem huius decreti de legalibus: iocos
itaq; q̄s scurra ex illis locis false & corruptissime intellectis ex-

puit: floccifacim is: **C**ongrediat̄ me cū luterus su' p̄sentib⁹ iu-
dicib⁹: & fiat piculū. vter rectius sentiat de iure diuino. de sacris
l̄ris: luterus velut insignis cōuiciator. refert se ad calamū: q̄ vene-
noso suo p̄posito satisfacere possit: sed iudiciū more reorū fugit
At impudētissimū mēdaciū luteri q̄s feret: cū inqt suā p̄positio-
nem de primatu papę esse cōciliū Niceni: hic em̄ est vel Thessalo
vel cretēsi mendacior: q̄d nūqnā viderit canones Niceni cōciliū
luterus: ego cōtra ostendo in libro de primatu Petri Niceni cō-
ciliū autoritate Ro. pont. obtinere primatū vniuersalis ecclesie:
in quo candidū lectorē. vt mēdac a luteri deprehendat. remitto
ad canones eiusdē cōciliū: ad epistolā iulij cōtra Arrianos ad ac-
ta. vi. cōciliū Chartagineū. pari mēdacio crocitat. me hęc fugi-
tasse lipsię: cū tota lipsia nouerit id cōmentum esse luteranū. pu-
rū/purū mēdaciū: vñ hoc de sacro niceno concilio. scelestā lute-
ri linguā in libro de primatu Petri cōprimo. Sepe dixi et modo
dico: luterū nūquā solide attingere aliqd/ramis inhæret. plus q̄
radicibus: Sic mihi pari temeritate cū suo grāmatico philippo
melāchtone negauit libros machabeorū esse de canone iuxta cō-
stituta ecclesie: cū null⁹ eorū canonē vnq̄ viderit ecclesie de lib-
ris Byblię receptis: si nō ita supbirēt: & hęc ab Eckio discerent
essēt forte doctiores: vel ostēdat mihi canonē: i memoranō erit
vlla: parū ad istitutū cōfert/ q̄d ait nō timebo Eckiū fortissimū
et vocalissimū. Si nō times: cogredere ergo. cōfer pedē sta fortit̄
cōtra sub iudicib⁹: q̄ statim decernāt. Sic et illud paruipēdo/ q̄d
dicit me nō posse feliciter docere sacras l̄ras: sufficiat Luttero q̄
ipse infeliciter docet errores/ scādala: hereses: & si qd est pestilē-
tius Iactat se detritū inter scolasticos doctores: dispereā si vnū
itellexerit: verissimū est illud Hier. Arrogātia tua decepit te: q̄
cū re vera infirm⁹ sit eruditiōe luter⁹. fortis tñ est mordēdo. De-
scēdit dein ad hoc vt cōtra Emse. ostēdat/ se non oīa euomuisse
q̄ habuit in hac. materia. lipsię: de hoc cōferat liber su⁹ errorib⁹
plen⁹ de potestate papę. ad disputationē lipsicā: & constabit eū
oīa expuisse q̄ habuit ex actib. ap̄lorū et cōcilijs: neq̄ refert qd
fraudulētus luctator dicit me q̄tuor dieb⁹ fuisse oppugnatorem

Eckij
exhibi-
tio.

Nice-
nū cō-
cilium.

Lutter

Hiero.

Lutter
nō op-
posuit.

qm̄ vt legēti disputatione palā erit. sophista ille & p̄theus. calli-
 de dū erat respōdens / mun⁹ opponentis assūpsit : et oīa tela fors-
 tiora in me detorsit: vt dū ptes oppugnatoris ad eū deuenissent
 pauca restabāt adhuc iacula. et ea debilia: de q̄ me refero ad ex-
 cepta p̄ notarios: pari supbia cretisat dum exesa dicit et triuialia
 mea fuisse argumēta: et idignatū se carlestadio / q̄d tā vberes p̄-
 tulerit solutiōes ad triuialia mea obiecta q̄d adeo apte mētiri au-
 des verberabilissime trifur: et quō dolis cōsutus venis: illū vber-
 rē dicis fuisse: cuius sterilitatē deplorastis: q̄d hoīem adeo ieiun-
 nū: frigidū. et obliuiosū incertamē et arenā descendere per misis-
 stis: quære lipsiæ / et audies de copia **C**arlstadij / non eruditio-
 nis quæ parua est. sed de copia p̄legendi ex libris puerorum
 more. **A**t detegetur et hæc falsitas disputatione publicata: **I**llud
 tamē maxime verum crediderim / quod luteris nec vlli affuerit
 disputationi / a qua libentius abierit: scim⁹ quis odiat lucē: quis
 fugiat iudicium: **E**t certe ego sperabam me auditurum latentio-
 res sacre scripturæ sensus: tunc **H**ussiticorum articulorū intel-
 ligentiā audire cogebat: et q̄ arbitrabar mecū. **D.** Theologo ca-
 tholico et religioso disputatorū: tūc cū **H**ussita mihi negotium
 fuit. **S**ed eructat verbū pestilēs luterus. audens dicere / q̄d in
 hunc diē argumentū de **N**iceno cōcilio nōdū sit solutū: nā in eo
 patres contrariū statuerunt articulo **C**ōstancien̄ concilij: pro h
 hoīum fidē q̄d non audet desperat⁹ et malefan⁹ monach⁹: tantā
 inurit notā sacratissimis cōcilijs. q̄si pugnātia et cōtraria statue-
 rint: absit hoc p̄cul a spiritu sancto vtriusq; cōcilij rectore et do-
 ctore: at iā dixi. **B**ardoculla nūquā vidit conciliū **N**icenū: tum
 hoc quoq; addidi / aptissime p̄bari ex cōcilio **N**iceno primatū
Ro. eccleꝝ quē cōcilij cōstantien̄ articulo affirmat: vt hæc p̄lix in
 li. de primatu **P**etri: et hic videbit cōciliū **N**icenū nō esse **T**ydē
 um luteri sed **A**rrianū potius aliquē apostatā. tutorem aduocet
Tāta aut̄ malignitate abutiť sacris lris adducēdo **I**udā habu-
 isse primo primatū inter apostolos / et dein **M**athiā: vt cuculla
 ista non sit nisi pice sulphure. et igne digna: quare tā absurda &
 prophana quis prosequeretur. **S**ic et illud pudet recensere. **R**o.

Lutter
 refugit
 dispu-
 tatiōez

Conci-
 lia con-
 traria.

Judas
 primus
 ap̄tus
Apud
Lutter

pontifices quæsisse hunc primatum / vt quodlibet audendi ha-
berent potestatem / & tyrranidem / et sic hac potestate / quæ ad edi-
ficationem solū data est, molirent aliud nihil / quā destructionem.
Hoc ego firmiter credo cum .S. matre ecclesia Petrum consti-
tum vniuersalis ecclesiæ pastorem a Christo : hanc quoq; po-
testatem habere credo omnes qui in Cathedra Petri sederit: co-
lo item illud domini præceptum . principi populi tui non ma-
le dices: qui em̄ principi maledixerit morte moriatur placet tñ
omnino mihi: pontifici erranti non adulandum vilo pacto: sed
admonendum & modeste increpandum. Nam omnino Chris-
tus omni homini præferendus est: sic Paulus reprehendit Pe-
trū & Ietro plus sapiebat aliquando quam Moyses: falsissimū
aut est / quod tanta temeritate effutiuit Lutterus, nullā esse po-
restatem in ecclesia nisi pro peccato coercendo: cum æque sit
in ea potestas boni promouendi: sicut mali coercēdi: alioquin
non confirmabit puerum in fontem: non ordinabit iustum ado-
lescentem . Conuerso penitenti & satisfaciēti non porriget
venerabile sacramentum Eucharistię . Maioris quoq; negocij
esset disputare super abusibus Roma . Curie: quas illic vigere
ait Luterus: omnino iste modus corrigendi non placet: dum lu-
terus nunquam adhuc arguerit Ro. pont. inter se et illum: quod
iam mox dicit ecclesię: vnde profert bene mandatum apostoli-
cum. Senioreni ne increpaueris: sed obsecra vt patrem: sed egre
illud obseruat. Venenum tandem solitum effundit nullā esse ma-
ioritatem ecclesię: innixus verbis Christi: male intellectis q: vult
maior esse sit seruus vester: de quo in libro de primatu: et in dis-
putatione liplica. ¶ Porro in fine deplorat Lutterus a venatio-
ne fessus disputationis liplicę finem: que fructus afferat ab apo-
stolo descriptos. i. Thim. vi. Sed dicat mihi lutterus aut aliquis
canonicus seminator errorum Lutterani: quis fuit in culpa: nisi
Luterus cum suis: cur non tacuerūt silenter iudicium expectan-
do felicis Parrhisini studiij: hoc fuisset veritatem fidei querere
at hoc non intendebatis: sed inanis gloriolę fumulos: populi
rumusculos: vanam ostentationem: quod cum non procederet

Exo.
22.

Canoni-
ci in-
docti.
Lutero-
ani

& acceptam velletis detergere ignominiam: ad istud amarulē-
tum & inuidiosissimū genus scribendi vos cōtulistis. Et Deū te-
stor: ac omnes sanctos. me inuictissimum his calumnijs respon-
disse: qui nihil magis optabam, quam vt veritatis synceritas iu-
dicio parrhisino fuisset manifestata. Ob id em̄ disputauī: ne scri-
berem: & iam contra euenit: vt dum disputarim, maxime mihi
scribendum sit: ne errores, hereses, & peruersæ doctrinæ, luther-
ranæ nimis insolenter iactatæ, triumphū fictum agant: & sim-
Lipseñ plices seducant. Sed religiosum audiamus monachum, nescies-
lupos bamus nos esse in medio luporum: inter quos fuit lipsiæ luther-
Dicit lu rus: inter illustrissimi principis & domini .D. Georgij. Saxo-
ter. niæ ducis. etc, cōsiliarios. inter gymnasij lipseñ senatores: & ma-
ledicentissimus omniū. audet hos lupos dicere. canibus & por-
cis assimilare. Et viciū quo maxime laborat in querenda glo-
ria. alijs imponit: veritatem. deum testor. quæsiui: ideo iudiciū
expectaui: sed cuculla veritatem non quæsiuit. sed gloriam: cui-
us euidentis signum est. varia illa mordax & iniuriosa scriptio et
arrogans: qua gloriosus Thrafo encomium canit ante victo-
riam: Vellem adhuc quiesceret in spiritu lenitatis & humilitatis
ac mecum in bona trāquilitate iudicium parrhisinum expectas-
ret: pacificum vtique habuisset & modo haberet Eckium / si si-
luisset, auscultans quid veritatis Christianæ magistri in Athe-
nis Christiani orbis, Parrisiē de nostris sententijs statuissent.
Hec obiter amplissime præsul volui breuib. tangere: quod vi-
derem. D. Hierony. Emser iniuria a luthero ita ludibrio habitū:
quod nec eruditio varia & recundita. integerrimi mores virtus
tibi optime cognita & spectata, sacerdotij honor, circumspe-
cta prudentia, tam impudentem & mordacem merebantur in-
uectionem: & candidus Lector expensa Emseri epistola facile
hec omnia agnosceret: parce aut quisquis hec legeris, & tu in pri-
mis optime antistes, si mordentem remordi: nam ferus ille ve-
nator & biliosus, non aliter tractandus erat: coactus enim sum
mihi ipsi vim inferre, vt durius agerem cū eo, quā genuina mea
patiebatur humanitas. D. O. M. Hoc faciat, quod per prophe-

tam promissit: vt repudiato tabifico illo venatore luttero. Venatores pacis & salutis adueniant: mittam inquit apud Hiero. eis multos venatores: & venabuntur eos de omni monte, & de omni colle & de cauernis petrarum: quia oculus mei super omnes vias eorum. Vale præfulum decus ex Ingolstadio. xxviij. Octobris. Anno gratiæ M. C. xx.

FINIS,

g. 403 07

(999022X)

M.C.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

QK 198. (40)

6.1520

Vg 403

Joannis Eckii
pro Hieronymo Emser
ser contra malefanam Luteri Ve-
nationem responsio,

SOLI DEO GLORIA,

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

STATS-BIBLIOTHEK
HALLE
(GALLE)

1520

